

2. Algemene voorstelling van de herziening 2009 van de bestedingsoptiek van de Belgische nationale rekeningen

Belangrijkste elementen

1. Sinds meerdere jaren doen verschillende elementen vermoeden dat bepaalde rubrieken van de consumptieve bestedingen van de huishoudens niet juist worden geraamd. Enerzijds dienen, door het belangrijke verschil tussen de saldi van de financiële rekeningen en van de reële rekeningen van de huishoudens - met daarnaast een sterke verslechtering van de spaarquote van de huishoudens in de reële rekeningen -, de gebruikte methoden voor de raming van de consumptieve bestedingen grondig te worden onderzocht. Anderzijds vertonen bepaalde rubrieken van de bestedingsoptiek structurele ramingsproblemen, zowel qua niveau als qua evolutie (beschikbaarheid van de bronnen, wisselende kwaliteit van de gebruikte indicatoren, toegepaste hypothesen, te grote onzekerheidsmarge). Bepaalde rubrieken van de consumptieve bestedingen werden derhalve volledig herschat (tabak en dranken, voertuigen, gezondheidszorg, touroperators en vliegtuigreizen, huishoudartikelen, communicatietoestellen en -diensten, recreatie en cultuur, hotels en restaurants).

2. Bij de consumptieve bestedingen van de niet-marktakten werd de opsplitsing in consumptie van individuele en collectieve onderwijsdiensten herzien en werd de berekening van de afschrijvingen in overeenstemming gebracht met de raming van de bruto-investeringen in vaste activa.

3. Verschillende componenten van de bruto-investeringen in vaste activa werden eveneens herzien. De investeringen van de ziekenhuizen werden herschat op basis van de boekhoudgegevens verstrekt door de FOD Volksgezondheid. De structuurenquête van de verenigingen zonder winstoogmerk (vzw) werd gebruikt voor het verbeteren van de raming van de bruto-investeringen in vaste activa van de niet aan btw onderworpen vzw's opgenomen in de sector van de niet-financiële vennootschappen en dan vooral in het onderwijs, de gezondheidszorg, de maatschappelijke dienstverlening, cultuur en diverse verenigingen. De bruto-investeringen in vaste activa van de vzw's die in de sector van de instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens worden opgenomen, werden herzien op basis van de jaarrekeningen die de grote vzw's sinds 2006 neerleggen. Voor de bepaling van het niveau van de investeringen in woongebouwen werd rekening gehouden met een stratificatie van de woongebouwen naar type, de statistieken over de

bewoonbare oppervlakte, de resultaten van de tweejaarlijkse enquête van de Nationale Bank van België naar de prijzen per vierkante meter en een decompositie van de bouwkosten per uitvoerder (ruwbouw, afwerking, architect, enz.). De raming van de verkopen van materiële vaste activa (desinvesteringen) is voortaan gebaseerd op een gecombineerde analyse van de jaarrekeningen en de structuurenquête van de ondernemingen. Ten slotte werden de voorraadwijzigingen eveneens aangepast op basis van de jaarrekeningen van de ondernemingen.

4. Gezien de bijzondere situatie van België, dat over een belangrijke logistieke infrastructuur in het hart van Europa beschikt, voeren talrijke niet-ingezeten eenheden goederen in en uit via België. In de nationale rekeningen mag echter enkel de in- en uitvoer die betrekking heeft op een economische activiteit binnen het nationale grondgebied als in- en uitvoer worden geboekt. Met andere woorden, enkel de in- en uitvoer door ingezeten eenheden mogen worden geboekt. Om over te gaan van het communautaire concept van invoer van goederen (dat het geheel van de transacties met het buitenland boekt) naar het nationale concept (dat enkel de transacties van de ingezeten eenheden met het buitenland boekt), moeten de niet-ingezeten eenheden in de statistieken van de buitenlandse handel worden geïsoleerd. Ingevolge een reeks problemen die de nationale rekeningen hadden vastgesteld, werd in de statistieken van de buitenlandse handel een herclassificatie ingevoerd tussen ingezeten en niet-ingezeten eenheden voor bepaalde in- en/of uitvoerende ondernemingen. Derhalve werd de netto-uitvoer van goederen in nationaal concept gecorrigeerd.

5. Als gevolg van het ontbreken van meer specifieke informatie over de prijzen, berustten de deflatoren van de in- en uitvoer tot hertoe strikt op de index van de eenheidswaarden die door het INR werden berekend. Deze werkwijze had echter twee nadelen: enerzijds bleek de berekening van de eenheidswaarden niet volkomen geharmoniseerd op Europees niveau en gaf zij problemen van internationale vergelijkbaarheid; anderzijds hield de eenheidswaarde geen rekening met de kwaliteitsverbetering van de producten waardoor zij afweek van het begrip prijzen, dat voor het deflateren van de aggregaten van de nationale rekeningen moet worden gebruikt. Door gebruik te maken van de index van de eenheidswaarden van Eurostat (internationaal meer vergelijkbaar aangezien gebaseerd op een geharmoniseerde berekening en meer verwant met het begrip prijzen want gebaseerd op het gebruik van specifieke eenheden) en door een coëfficiënt in te voeren die de kwaliteitsverbetering weergeeft, beoogt de revisie een verbetering van de internationale vergelijkbaarheid van de deflatoren van de in- en uitvoer en tracht zij ze nauwer te laten aansluiten bij het concept van prijzen.

6. Globaal genomen heeft de revisie slechts een zeer beperkte impact op het bruto binnenlands product. Zij resulteert daarentegen in een totaal nieuwe uitsplitsing van de bestedingen, die twee fundamentele voordelen biedt: een kleiner verschil tussen de saldi van de reële en de financiële rekeningen en een betere internationale vergelijkbaarheid van de in- en uitvoer van goederen en diensten.

Hierna volgt een meer omstandig overzicht van de belangrijkste herzieningen op het vlak van methodologie en/of het gebruik van alternatieve bronnen.

2.1 Consumptieve bestedingen

2.1.1 Consumptieve bestedingen van de huishoudens

Sinds meerdere jaren doen verschillende elementen vermoeden dat bepaalde rubrieken van de consumptieve bestedingen van de huishoudens niet juist worden geraamd. Enerzijds dienen, door het belangrijke verschil tussen de saldi van de financiële rekeningen en van de reële rekeningen van de huishoudens – met daarnaast een sterke verslechtering van de spaarquote van de huishoudens in de reële rekeningen –, de gebruikte methoden voor de raming van de consumptieve bestedingen grondig te worden onderzocht. Anderzijds vertonen bepaalde rubrieken van de bestedingsoptiek structurele ramingsproblemen, zowel qua niveau als qua evolutie (beschikbaarheid van de bronnen, wisselende kwaliteit van de gebruikte indicatoren, toegepaste hypothesen, te grote onzekerheidsmarge).

Bepaalde rubrieken van de consumptieve uitgaven werden derhalve volledig herschat. Dit heeft geleid tot de herzieningen die hieronder worden beschreven, en waarvan de gekwantificeerde resultaten in tabel 4 worden weergegeven.

2.1.1.1 TABAK, ALCOHOLISCHE DRANKEN EN NIET-ALCOHOLISCHE DRANKEN

Momenteel is de raming van de consumptieve bestedingen voor tabak, alcoholische dranken en niet-alcoholische dranken gebaseerd op bedragen in niveau die in 1995 werden geraamd op basis van de gezinsbudgetenquête (GBE) en vervolgens gecorrigeerd bij arbitrages van de aanbod- en gebruikstabellen (SUT) in 1995 en 2000. De evoluties werden berekend aan de hand van verschillende indicatoren (GBE, geïnde accijnzen, productie, invoer/uitvoer).

Voor het garanderen van een betere samenhang met de verbruikte volumes en om het gewicht van de arbitrage tussen de productie- en bestedingsoptiek in de ramingen te verminderen, werd beslist om dit type goederen volledig opnieuw te schatten. Er werden nieuwe statistische bronnen geanalyseerd en aan de hand hiervan kon men alternatieve methoden ontwikkelen voor een nieuwe waardering van de consumptieve bestedingen in niveau, alsook voor de berekening van jaarlijkse evoluties.

De voorgestelde alternatieve methodes omvatten twee stappen. De eerste stap is een raming van het totale verbruik op basis van informatie over volumes (FOD Financiën, beroepsfederaties) en de gemiddelde eenheidsprijs van de verbruikte goederen (ramingen van het type prijs maal hoeveelheid) of de informatie over het bedrag van de accijnzen per eenheid product en de totale waarde van de geïnde accijnzen. De tweede stap is een opsplitsing van dit totale verbruik tussen finale consumptieve bestedingen en intermediair verbruik op basis van indicatoren die door de beroepsfederaties worden verstrekt of door periodiek het niveau van het verbruik in lijn te brengen met dat van de gezinsbudgetenquête.

2.1.1.2 AANKOPEN VAN VOERTUIGEN EN KOSTEN VOOR HET GEBRUIK ERVAN

In het kader van de herziening 2009 van de bestedingsoptiek werden stappen ondernomen om de consumptieve bestedingen voor personenwagens en de kosten voor het gebruik ervan opnieuw te schatten. Meerdere elementen geven immers aan dat deze bestedingen te hoog zijn ingeschat in de huidige Belgische nationale rekeningen. Enerzijds ligt het aandeel van de consumptieve bestedingen voor de aankoop en het gebruik van personenwagens in België beduidend hoger dan in de andere Europese landen, terwijl we de laatste jaren in België een sterke ontwikkeling zien van het aantal bedrijfswagens en geleasde wagens. Anderzijds was het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens door particulieren ten opzichte van het totale aantal inschrijvingen van nieuwe wagens op een relatief hoog niveau gehouden in vergelijking met de recentste beschikbare statistieken.

Daarnaast vraagt de Europese Commissie steeds gedetailleerdere cijfers over de aankoop van voertuigen, zowel met betrekking tot de opsplitsing naar type brandstof als vermogen, voor het berekenen van de koopkrachtpariteit (deze gegevens worden door de FOD Economie aan Eurostat bezorgd) als tot gegevens over de belasting op de inverkeerstelling, de btw of het brandstofverbruik, voor het berekenen van de eigen middelen van de Europese Unie (deze gegevens worden door de FOD Financiën aan Europese Commissie bezorgd).

De herziening van de cijfers voor de aankopen en de uitgaven voor het gebruik van personenwagens beoogt dus een dubbel doel: enerzijds een aanvulling en actualisatie van de beschikbare bronnen om de berekeningshypothese aan te passen, en anderzijds het werken op een meer gedesagereerd niveau.

Hiervoor werden de volgende rubrieken van de consumptieve bestedingen van de huishoudens herzien.

- **aankoop van nieuwe voertuigen:** er werden nieuwe ramingen gemaakt op basis van bestanden die door de FOD Mobiliteit werden overgemaakt over het aantal inschrijvingen van nieuwe voertuigen, alsook de opsplitsing naar brandstof, gebruiker en vermogen, alsook op basis van informatie door de FOD Economie (prijzen) over de gemiddelde prijzen van voertuigen per categorie brandstof en vermogen;
- **aankoop van tweedehandsvoertuigen:** voor tweedehandsvoertuigen wordt enkel de verkoop van professionele handelaren aan particulieren geboekt; bovendien moet wanneer de door een garagehouder verkochte wagen voorafgaand werd aangekocht bij een particulier, enkel de marge bij de consumptieve bestedingen worden opgenomen; er werden nieuwe berekeningen gemaakt op basis van bestanden van de FOD Mobiliteit over het aantal inschrijvingen van nieuwe voertuigen onder het btw-stelsel, hun opsplitsing per categorie gebruiker en leeftijd, alsook op basis van ramingen van de afschrijvingspercentages van de waarde van de voertuigen en de margepercentages van de garagehouders;
- **aankoop van motoren:** er werden nieuwe ramingen gemaakt op basis van gegevens van de FOD Mobiliteit over het aantal inschrijvingen van motoren, alsook de opsplitsing per categorie brandstof en gebruiker, alsook op basis van informatie door de FOD Economie (prijzen) over de gemiddelde prijzen van motoren;
- **leasing:** de bijdrage van de huishoudens voor het gebruik van bedrijfswagens, alsook het voordeel in natura dat door de werknemer werd gedragen, werd nog op geen enkele manier geraamd; voortaan worden ze geraamd op basis van een specifieke rubriek die sinds 2002 in de gezinsbudgetenquête is opgenomen; gegevens van de FOD Mobiliteit over het aantal inschrijvingen van leasingwagens en informatie van de FOD Economie over het aantal inschrijvingen door de bedrijfstak "verhuur van voertuigen";
- **brandstof:** de ramingen die gebruik maken van de niveaus van de gezinsbudgetenquête hebben plaats geruimd voor ramingen van het type prijs maal hoeveelheid; de prijzen worden aangeleverd door de FOD Economie (prijzen); het aantal afgelegde kilometer door personenwagens per type brandstof stemt overeen met de kilometerstanden die in de technische keuringscentra worden opgetekend en aan de FOD Mobiliteit overgemaakt; het verbruik van voertuigen per 100 kilometer is voornamelijk gebaseerd op gegevens van de FOD Mobiliteit;
- **onderhoud en herstellingen van voertuigen:** de ramingen van het type prijs maal hoeveelheid hebben plaats geruimd voor ramingen die een combinatie zijn van het verbruiksniveau volgens de gezinsbudgetenquête en de uitgekeerde schadeloosstellingen van verzekeringsmaatschappijen aan particulieren; om het totale bedrag van de schadeloosstellingen te kunnen verdelen over consumptieve bestedingen en intermediair verbruik, leverde de FOD Mobiliteit een uitsplitsing aan van het totale aantal auto's en motoren naar particulieren en professionelen;
- **transportverzekering:** tot nu werden alle verzekeringsdiensten met betrekking tot personenwagens toegewezen aan de consumptieve bestedingen; vanaf nu zal dit bedrag uitgesplitst worden over consumptieve bestedingen en intermediair verbruik in functie van het aandeel particuliere gebruikers bij het totale aantal auto's en motoren.

2.1.1.3 GEZONDHEIDSZORGEN

In het kader van het project "meting naar volume van de niet-marktsectoren" werd de opsplitsing per product van de productie van de activiteiten op het vlak van gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening herzien in functie van gedetailleerde informatie die door het RIZIV en de FOD Volksgezondheid werden aangeleverd. Daarnaast werd ook de opsplitsing tussen consumptieve bestedingen en intermediair verbruik aangepast.

Bijgevolg vond er een herziening plaats voor de totale bestedingen voor gezondheidsdiensten, alsook voor de opsplitsing tussen medische diensten, tandartsdiensten, paramedische diensten, ziekenhuisdiensten en maatschappelijke dienstverlening.

2.1.1.4 OVERGANG VAN HET BINNENLANDSE CONCEPT NAAR HET NATIONALE CONCEPT, TOUROPERATORS EN VLIEGTUIGREIZEN

De consumptieve bestedingen worden in twee stappen bepaald. Ze worden eerst per product geraamd volgens het binnenlandse concept. Vervolgens wordt, op basis van de uitgaven voor niet-beroepsmatig toerisme die op de betalingsbalans zijn geboekt, de totale consumptieve bestedingen volgens het binnenlands concept verkregen door

de uitgaven van niet-ingezetenen in België af te trekken en de uitgaven van Belgische ingezetenen in het buitenland op te tellen.

Het blijkt echter dat de uitgaven voor toerisme die momenteel in de nationale rekeningen worden opgenomen bij de consumptieve bestedingen veel hoger liggen dan deze die in de gezinsbudgetenquête worden opgegeven.

Na een analyse werden de uitgaven van niet-ingezetenen in België, alsook de uitgaven van Belgische ingezetenen in het buitenland gecorrigeerd:

- voor het toepassen van de methodologische aanpassingen, wegens het nieuwe collectesysteem van de betalingsbalans, met betrekking tot uitgaven voor toerisme voor de volledige periode 1995–2007;
- voor het uitsluiten van aankopen van "all-in reizen" bij ingezeten touroperators (voor de uitgaven van Belgen in het buitenland) of bij niet-ingezeten touroperators (voor de uitgaven van niet-ingezetenen in België);
- voor het opnemen van vliegtickets die rechtstreeks worden aangekocht bij niet-ingezeten verleners van transportdiensten (voor de uitgaven van Belgen in het buitenland) of bij ingezeten verleners van transportdiensten (voor de uitgaven van niet-ingezetenen in België).

Om een coherente opdeling te garanderen tussen de sommen die werden geboekt bij uitgaven van niet-ingezetenen in België en de uitgaven van Belgische ingezetenen in het buitenland, werden de aankopen van vliegtickets en touroperatingdiensten volgens het binnenlands concept opnieuw geschat.

2.1.1.5 AFSTEMMING VAN BEPAALDE CATEGORIEËN VAN UITGAVEN OP DE NIVEAUS VAN DE GEZINSBUDGETENQUÊTE

Bijna de helft van de consumptieve bestedingen van de huishoudens werd qua niveau geraamd op basis van de gezinsbudgetenquête. Deze enquête houdt echter enkele nadelen in:

1. de aflevertermijn van de enquêteresultaten verplichten de nationale rekeningen voort te gaan op de omzetevoluties van de detailhandel;
2. de geëxtrapolerde bevolkingsevolutie stemt niet overeen met de demografische statistieken;
3. enkel de uitgaven van de Belgische ingezetenen worden geïnventariseerd.

Naar aanleiding van de herziening 2009 werd dan ook beslist om het niveau van de consumptieve bestedingen opnieuw te schatten door de resultaten van de meest recente enquêtes op te nemen en door deze laatste te corrigeren, om rekening te houden met:

1. de samenstelling van de Belgische bevolking in de demografische statistieken;
2. de omzetten in de conjunctuurenquête door de FOD Economie bij distributiemaatschappijen;
3. het beschikbare inkomensniveau dat blijkt uit de gezinsbudgetenquête en uit de nationale rekeningen;
4. het nieuwe toe te wijzen bedrag om van het binnenlands concept over te gaan naar het nationaal concept (zie hoger).

Na vergelijking van de ramingen van de nationale rekeningen met de resultaten van de gezinsbudgetenquête en de conjunctuurenquête over de detailhandel (FOD Economie) werden meerdere rubrieken van de consumptieve bestedingen in lijn gebracht met de niveaus van de gezinsbudgetenquête. Het betreft voedingsmiddelen (COICOP 011), huishoudelijke apparaten (COICOP 05, met uitzondering van onderhoud van de woning), communicatietoestellen en -diensten (COICOP 08), recreatie en cultuur (COICOP 091_093) en hotels en restaurants (COICOP 111_112).

2.1.2 Consumptieve bestedingen van de niet-markttakken

2.1.2.1 UITSPLOTSING INDIVIDUELE EN COLLECTIEVE BESTEDINGEN VAN DE NIET-MARKT ONDERWIJSDIENSTEN

De opsplitsing tussen individuele en collectieve bestedingen van de onderwijsdiensten werd herzien ingevolge een herwaardering van de sociale transfers in natura van de overheidsadministraties en de aanpassing aan de classificatie van de uitgaven van de overheidsadministraties per functie (COFOG). De correctie heeft geen impact op de consumptieve bestedingen van de administraties tegen courante prijzen. De effectieve bestedingen van de huishoudens tegen courante prijzen en de metingen naar volume werden wel licht aangepast.

Bij de occasionele herziening van 2005 werd de raming van de bruto-investeringen in vaste activa onderworpen aan verschillende methodologische aanpassingen, onder meer ingevolge de herziening van de ramingsmethodes voor investeringen in software en originelen.

Bij gebrek aan middelen werden de lange investeringsreeksen, aan de hand waarvan men de vaste kapitaalgoederenvoorraad en het verbruik van vaste activa kan ramen volgens de perpetual inventory method (PIM), op dat moment niet bijgewerkt. Bijgevolg werd de reeks afschrijvingen berekend buiten de PIM.

Sindsdien werden lange investeringsreeksen (1853-1994) door het Federaal Planbureau bijgewerkt in het kader van het EUKLEMS-project. Naast de integratie van de elementen van de occasionele herziening van 2005 werd ook de levensduur van bepaalde producten aangepast om beter aan te sluiten bij de Eurostat-aanbevelingen en werd de opsplitsing van de investeringen per product herzien (voornamelijk voor de onderwijsdiensten van de overheidssector).

Omdat het opnemen van deze nieuwe reeksen afschrijvingen een aanpassing teweeg zou hebben gebracht van de toegevoegde waarde van de overheidsadministratie en van de instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (de productie van de niet-markt sectoren is gelijk aan de som van de kosten), werd beslist om te wachten tot de occasionele herziening van 2009 alvorens deze nieuwe reeksen te integreren. De opname ervan zorgt voor een herziening van de productie, van de finale niet-markt bestedingen (overheidsadministratie, IZWBH's) en, in mindere mate, van de consumptieve bestedingen van de huishoudens (IZWBH's).

2.2 Bruto-investeringen in vaste activa

De bruto-investeringen in vaste activa stemmen overeen met het saldo van de aan- en verkopen van materiële en immateriële vaste activa, alsook de toevoegingen aan de waarde van niet-geproduceerde niet-financiële activa (aanzienlijke verbeteringen van de activa, kost voor de overdracht van eigendom). Bij de herziening 2009 hebben de aanpassingen zowel betrekking op het geheel van de bruto-investeringen in vaste activa voor bepaalde bedrijfs- of producttakken, als op bepaalde specifieke rubrieken (bijvoorbeeld de verkoop van materiële activa) maar dan voor alle bedrijfstakken. Hierna volgt een beschrijving van de methodologische herzieningen. De gekwantificeerde resultaten worden opgenomen in tabel 5.

2.2.1 Ziekenhuizen

De huidige methode voor de raming van de investeringen in vaste activa van ziekenhuizen heeft meerdere nadelen. Ten eerste wordt deze gekenmerkt door het optellen van verschillende bronnen die elkaar dreigen te overlappen. Vervolgens baseert deze zich op een eenmalige studie waarvan de gegevens sinds 1997 niet meer beschikbaar zijn. Met betrekking tot investeringen stelde deze studie uitsluitend ratio's voor waarmee voor deze variabele enkel een indirecte raming mogelijk was. Daarom werd een nieuwe methode ontwikkeld op basis van boekhoudgegevens verstrekt door de FOD Volksgezondheid, zowel voor het ramen van aankopen als verkopen van vaste activa.

2.2.2 Verenigingen zonder winstoogmerk van de sector van de niet-financiële vennootschappen

Momenteel is de btw de voornaamste gegevensbron voor de raming van de investeringen in vaste activa van verenigingen zonder winstoogmerk in de sector van de niet-financiële vennootschappen. Niet aan btw onderworpen vzw's worden bijgevolg door deze methode niet gedekt. Dat is in het bijzonder het geval voor heel wat vzw's die actief zijn binnen de bedrijfstakken onderwijs, gezondheidszorg, maatschappelijke dienstverlening, culturele diensten en andere diverse verenigingen.

Naar het voorbeeld van de methode die werd bepaald voor de raming van de toegevoegde waarde voor verenigingen, wordt voorgesteld om voor de verenigingen van bepaalde bedrijfstakken de informatie te gebruiken die beschikbaar is in de structurenquête met betrekking tot de vzw's. Op basis van de informatie die in de enquête

beschikbaar is, kan een onderscheid worden gemaakt tussen aankopen van materiële vaste activa (P.5111), verkopen van materiële vaste activa (P.5113) en het saldo van aan- en verkopen van immateriële vaste activa (P.512). Voor elk van deze componenten van de bruto-investeringen in vaste activa en voor elke bedrijfstak werd daarom een extrapolatiecoëfficiënt bepaald ten opzichte van de lonen van de structurenquête en toegepast op de totale loonmassa.

Wanneer in de toekomst de gegevens van de jaarrekeningen van de vzw's (beschikbaar vanaf referentiejaar 2006) opgenomen worden in het berekeningsproces van de aggregaten van de nationale rekeningen, zullen deze worden gebruikt voor de berekening van de bruto-investeringen in vaste activa. Een eerste analyse van de jaarrekeningen van de vzw's geeft aan dat deze boekhoudgegevens niet al te sterk afwijken van de herziene cijfers op basis van de structurenquête met betrekking tot vzw's, waardoor er bijgevolg geen breuken zullen optreden bij reeksen voor investeringen in vaste activa.

2.2.3 Verenigingen zonder winstoogmerk van de sector van de instellingen zonder winstoogmerk t.b.v. huishoudens

In tegenstelling tot bij de vzw's van de sector van de niet-financiële vennootschappen, worden de bruto-investeringen in vaste activa van de vzw's van de sector van de instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens (IZWBH's) momenteel geraamd op basis van de resultaten van de structurenquête met betrekking tot vzw's en van de lonen. Een voorafgaande analyse van de jaarrekeningen van vzw's die worden ingedeeld in de sector van de IZWBH's geeft echter aan dat deze methode de waarde van de bruto-investeringen in vaste activa eerder onderschat.

Voor dit fenomeen zijn er meerdere mogelijke verklaringen: kleinere omvang van de vzw's met proportioneel hogere vaste kosten, ondervertegenwoordiging in de structurenquête van de vzw's met vrijwilligers, voor wie het relatieve aandeel van de investeringen ten opzichte van de lonen groter is. Hoe dan ook is het belangrijk om nu al op dit fenomeen te anticiperen om geen breuken te krijgen in de reeksen van zodra de bruto-investeringen in vaste activa geraamd zullen worden aan de hand van de jaarrekeningen van de vzw's. Daarom werd voor de volledige periode 1995-2008 een verhoging doorgevoerd op basis van de jaarrekeningen van 2006 en 2007 en de huidige investeringsevolutie.

2.2.4 Woongebouwen

De waarde van de aankopen van woongebouwen wordt berekend aan de hand van ramingen van het type prijs maal hoeveelheid. De gebruikte volume-indicator is het aantal nieuwe woongebouwen en gestarte renovaties. De prijs is gebaseerd op een historisch bepaald prijsniveau dat men laat evolueren in functie van een indicator voor de bouwkosten die wordt berekend door de Associatie van Belgische experts (ABEX)¹.

Naar aanleiding van de herziening 2009 werd een algemene herschatting in niveau uitgevoerd. Deze houdt rekening met de volgende elementen:

- stratificatie van de nieuwe woongebouwen per type (appartementen, tweegevelwoningen, driegevelwoningen, villa's, prefabvilla's);
- gegevens van de FOD Economie over de bewoonbare en totale oppervlakte van nieuwe woongebouwen;
- prijs per vierkante meter en gemiddelde oppervlakte van de nieuwe woongebouwen volgens de tweejaarlijkse enquête van de Nationale Bank van België bij algemene aannemers;
- uitsplitsing van de bouwkosten per uitvoerder (ruwbouw, afwerking, architect, enz.) aangeleverd door de ABEX.

Daarnaast werd de sectorisatie van de bruto-investeringen in vaste activa herzien, in het bijzonder om rekening te houden met de verkopen van woongebouwen van ingezeten huishoudens aan niet-ingezeten eenheden. Ten slotte werden de bruto-investeringen in vaste activa van de sociale huisvestingsmaatschappijen en andere maatschappijen die woningen verhuren twee keer geboekt in de nationale rekeningen (een keer via de raming per product en een keer via de raming van de investeringen per bedrijfstak). Deze dubbele telling werd gecorrigeerd.

1. Gebruikte indicator voor de laatste jaren. Voorheen werd intern een prijsindex berekend op basis van de evolutie van de lonen en van de prijzen van bouwmaterialen.

2.2.5 Verkopen van vaste activa

Om de bruto-investeringen in vaste activa te ramen, moeten de verkopen van materiële vaste activa (desinvesteringen) worden afgetrokken van de aankopen van materiële vaste activa. Bij de audit van Eurostat in de maanden mei en oktober 2008 werd België gevraagd om een herschatting uit te voeren van het bedrag van de desinvesteringen dat voor de meeste bedrijfstakken forfaitair was vastgelegd op 3 pct. van de investeringen. Daarnaast werd in bepaalde bedrijfstakken waarvoor verkopen werden berekend, de waardering van de verkopen van activa uitgevoerd tegen aankooprijzen en niet tegen marktprijzen. Dat was het geval voor de bedrijfstakken Verhuur van roerende goederen (machines, auto's, enz.), Financiële intermediairs en Financiële hulpbedrijven.

Er werd een nieuwe methode ontwikkeld, met een combinatie van de jaarrekeningen en de structurenquête van de ondernemingen. Deze wil enerzijds de verkopen tegen marktprijs waarderen door rekening te houden met de waarden van de aankopen, van de afschrijvingen en van de meer- of minwaarden van de verkochte activa.

Anderzijds wil ze een aantal aggregaten uit de nationale rekeningen verwijderen:

- de verkopen van activa die verband houden met herstructureringsoperaties omdat deze niet overeenstemmen met de productie of import van goederen;
- de verkopen van activa in het buitenland die bij de directe investeringen van het buitenland in België werden geboekt;
- de verkopen van terreinen die niet overeenstemmen met geproduceerde activa.

Aangezien de ontwikkelde methode een individuele analyse van de rekeningen vereist, werden voor de volgende categorieën van ondernemingen steekproeven geselecteerd:

- bedrijfstak Immobiliën van de sector van de niet-financiële vennootschappen (NACE 70)
- bedrijfstak Leasing van de sector van de niet-financiële vennootschappen (NACE 71)
- takken van de subsectoren S.123 (Financiële intermediairs)
- takken van de subsectoren S.124 (Financiële hulpbedrijven)
- enkele bedrijfstakken van de sector van de niet-financiële vennootschappen

Voor elk van deze categorieën werd een percentage berekend² van de verkopen van activa die in de nationale rekeningen bij verkopen van materiële activa konden worden geboekt, en vervolgens toegepast op het geheel van verkopen van de categorie.

Om rekening te houden met de marktwaarde van de verkopen werd op dezelfde wijze een herwaarderingscoëfficiënt van de boekhoudwaarde van de verkopen berekend en toegepast op het geheel van verkopen van de categorie.

2.3 Voorraadwijzigingen

Het is van belang dat de voorraadwijzigingen die verwerkt zijn bij de raming van de toegevoegde waarde – de toename/afname van geproduceerde voorraden wordt in rekening gebracht bij de bepaling van de productie en de afname/toename van de voorraden van aangekochte goederen wordt in rekening gebracht bij de bepaling van het intermediair verbruik – coherent zijn met deze opgenomen in de bestedingsoptiek.

De opbouw of verkoop van voorraden heeft eveneens repercussies op een aantal financiële transacties (wijziging in handelsvorderingen, wijziging in handelsschulden, wijziging in beschikbare middelen) die geraamd worden via mutaties in bepaalde balansposten uit de jaarrekeningen.

Om de coherentie binnen de reële rekeningen en tussen de reële rekeningen en de financiële rekeningen te bewaken is het dus van belang dat er een nauwe band bestaat tussen, enerzijds, de voorraden en voorraadwijzigingen die kunnen worden afgeleid uit de jaarrekeningen en, anderzijds, de voorraadwijzigingen opgenomen in de bestedingsoptiek van de nationale rekeningen.

Na revisie sluiten de voorraadwijzigingen (na correctie voor waarderingsverschillen) voor de meeste jaren beter aan bij de bedragen die we vinden in de jaarrekeningen (zowel in niveau als in termen van wijziging t.o.v. het jaar

2. Voor leasingmaatschappijen, financiële intermediairs en financiële hulpbedrijven is dit 100 pct.

voordien) (grafiek 1). Op die manier wordt een grotere coherentie bekomen tussen de productie- en bestedingsoptiek in de reële rekeningen en sluiten de reële rekeningen beter aan bij de financiële rekeningen. Niettemin blijven er in de meeste jaren significante afwijkingen bestaan tussen het bedrag van de voorraadwijzigingen in de jaarrekeningen en het bedrag van de voorraadwijzigingen in de nationale rekeningen die vooral door de waarderingsverschillen worden verklaard.

2.4 Invoer/uitvoer

2.4.1 Herziening in waarde: nieuwe meting van het nationaal concept

Gezien de bijzondere situatie van België, dat over een belangrijke logistieke infrastructuur in het hart van Europa beschikt, voeren talrijke niet-gezeten eenheden goederen in en uit via België. In de nationale rekeningen mag echter enkel de in- en uitvoer die betrekking heeft op een economische activiteit binnen het nationale grondgebied als in- en uitvoer worden geboekt. Met andere woorden, enkel de in- en uitvoer door gezeten eenheden mogen worden geboekt.

Om over te gaan van het communautaire concept van invoer van goederen (dat het geheel van de transacties met het buitenland boekt) naar het nationale concept (dat enkel de transacties van de gezeten eenheden met het buitenland boekt), moeten de niet-gezeten eenheden in de statistieken van de buitenlandse handel worden geïsoleerd.

In de statistieken van de buitenlandse handel werd een herclassificatie ingevoerd tussen gezeten en niet-gezeten eenheden voor bepaalde in- en/of uitvoerende ondernemingen waardoor de netto-uitvoer van goederen in nationaal concept is gecorrigeerd.

De gekwantificeerde resultaten worden in tabel 6 vermeld.

2.4.2 Herziening van de deflatoren

De in- en uitvoerprijzen zoals deze tot nu toe uit de nationale rekeningen kunnen worden afgeleid, stijgen in België, sinds 1995, veel sterker dan in de buurlanden. Dit is economisch moeilijk verklaarbaar omdat de internationale context waarin deze landen werken dezelfde is. Er zijn ook geen belangrijke verschillen in de samenstelling van de in- en uitvoer voor deze landen die een zo sterk uiteenlopende prijsontwikkeling zouden kunnen verklaren. Het gevolg hiervan is dat de volumegroei van de uitvoer (en de invoer) in België significant lager ligt dan in de ons omringende landen.

Als gevolg van het ontbreken van meer specifieke informatie over de prijzen, berustten de deflatoren van de in- en uitvoer tot hiertoe strikt op de index van de eenheidswaarden die door het INR werden berekend. Deze werkwijze had echter twee nadelen: enerzijds bleek de berekening van de eenheidswaarden niet volkomen geharmoniseerd op Europees niveau en gaf zij problemen van internationale vergelijkbaarheid; anderzijds hield de eenheidswaarde geen rekening met de kwaliteitsverbetering van de producten waardoor zij afweek van het begrip prijzen, dat voor het deflateren van de aggregaten van de nationale rekeningen moet worden gebruikt. De revisie beoogt een verbetering van de internationale vergelijkbaarheid van de deflatoren van de in- en uitvoer en tracht ze nauwer te laten aansluiten bij het concept van prijzen.

2.4.2.1 GEBRUIK VAN DE EENHEIDSWAARDEN BEREKEND DOOR EUROSTAT

Op basis van de statistieken van de buitenlandse handel die worden ingezameld door het INR, stellen deze laatste en Eurostat onder meer indexen van de eenheidswaarden op. Ofschoon deze indexen op identieke formules berusten, bestaan er toch niet te verwaarlozen methodologische verschillen. De belangrijkste zijn het gebruik van elementaire indexen per land bij Eurostat en niet bij het INR en een striktere methode voor het verwerpen van eenheidswaarden door Eurostat dan bij het INR. In het algemeen geeft de berekening van het INR de voorrang aan representativiteit, die van Eurostat aan stabiliteit.

Om de internationale vergelijkbaarheid te verbeteren en omdat het gebruik van specifieke eenheden meer conform is met het begrip prijzen, berust de berekening van de deflatoren van de export en import in de Belgische nationale rekeningen op de indexen van de eenheidswaarden die door Eurostat werden berekend.

2.4.2.2 CORRECTIE VOOR HET JAAR 2000

In 2000 heeft de overgang naar de euro de inzameling van de statistieken van buitenlandse handel in de meeste Europese landen verstoord, met een duidelijke impact op de berekening van de eenheidswaarden. In de meeste landen werd de aanzienlijke stijging van de eenheidswaarden uitgevlakt in de deflatoren van de nationale rekeningen. In België was dit tot nog toe niet het geval. De analyses n.a.v. de herziening 2009 van de bestedingsoptiek bieden hiertoe een mogelijkheid. In 2000 wordt een punctuele neerwaartse correctie doorgevoerd op de deflatoren van de in- en uitvoer.

2.4.2.3 INVOERING VAN EEN KWALITEITSCOËFFICIËNT VOOR DE OVERGANG NAAR HET BEGRIP PRIJZEN

Het statistisch apparaat van België beschikt niet over voldoende complete directe informatie over de prijsevolutie van in- en uitvoer. De enige mogelijkheid waarover het INR beschikt is bijgevolg het toepassen van een forfaitaire corrigerende coëfficiënt om rekening te houden met de evolutie van de kwaliteit van producten. Deze coëfficiënt wordt geraamd op basis van een internationale vergelijking van het verschil tussen de eenheidswaarden en de deflatoren van de in- en uitvoer.

2.4.3 Resultaten van de herziening naar volume

In grafiek 2 vinden we de evolutie van de prijzen en volumes van de invoer en uitvoer van goederen en diensten in België en de buurlanden vóór en na herziening. Omdat België in- en uitvoer van goederen deflateert via de eenheidswaarden, terwijl dit niet het geval is in de ons omringende landen, stijgen de uitvoer- en invoerprijzen in België veel sterker dan in het buitenland. Na herziening sluiten de prijs- en volumeontwikkelingen in België beter aan bij deze in het buitenland.

TABEL 4 SYNTHESE VAN DE BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN DE REVISIE 2009 - CONSUMPTIEVE BESTEDINGEN VAN DE HUISHOUDENS

(lopende prijzen, miljoenen euro's)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
(1) Tabak, alcoholhoudende en alcoholvrije dranken													
Publicatie 2009	4.640,6	4.786,8	5.027,1	5.276,3	5.690,8	5.830,5	5.951,5	6.307,5	6.914,1	7.063,1	7.243,3	7.482,5	7.600,6
Publicatie 2008	5.279,4	5.434,9	5.784,3	6.180,2	6.469,3	6.755,3	6.644,5	6.848,6	7.103,3	7.230,3	7.182,6	7.297,8	7.333,7
Revisie	-638,7	-648,1	-757,2	-903,9	-778,5	-924,8	-693,0	-541,1	-189,2	-167,2	60,7	184,7	266,9
(2) Overgang naar het nationale concept, touroperators en vliegreizen													
Publicatie 2009	2.911,2	3.209,6	3.435,9	3.689,9	4.015,2	4.148,3	4.229,1	4.285,8	4.386,2	4.762,0	5.088,8	5.123,1	5.590,6
Publicatie 2008	3.966,3	4.408,7	5.026,4	5.469,4	5.578,8	5.943,8	6.313,0	6.432,9	6.488,8	6.888,3	7.220,0	7.491,8	8.247,3
Revisie	-1.055,1	-1.199,1	-1.590,5	-1.779,5	-1.563,6	-1.795,5	-2.083,9	-2.147,1	-2.102,6	-2.126,3	-2.131,2	-2.368,7	-2.656,7
(3) Aankopen van voertuigen en uitgaven voor het gebruik ervan													
Publicatie 2009	10.727,8	11.420,0	11.621,6	12.266,7	13.066,5	14.310,0	14.151,8	14.504,1	14.598,9	15.452,6	15.996,5	17.076,0	17.439,1
Publicatie 2008	13.359,4	13.997,5	14.250,8	15.284,8	16.304,7	17.747,7	17.590,8	17.969,9	18.906,8	20.238,6	21.282,2	22.408,7	22.997,5
Revisie	-2.631,5	-2.577,5	-2.629,2	-3.018,1	-3.238,1	-3.437,7	-3.439,0	-3.465,8	-4.307,9	-4.786,0	-5.285,7	-5.332,7	-5.558,4
(4) Gezondheidszorg													
Publicatie 2009	6.815,0	6.811,5	7.415,1	7.721,7	8.414,0	9.151,9	9.324,6	9.894,2	9.571,7	9.495,0	9.826,0	10.455,9	10.911,9
Publicatie 2008	6.354,5	6.318,3	6.832,7	7.243,7	7.800,3	8.527,3	8.667,4	9.374,0	9.224,7	9.532,7	9.856,3	10.364,5	10.855,6
Revisie	460,5	493,3	582,4	478,0	613,7	624,6	657,2	520,2	347,1	-37,7	-30,3	91,4	56,3
(5) Aanpassing van bepaalde categorieën aan de uitgaven volgens de gezinsbudgetenquôte													
Publicatie 2009	38.971,9	39.811,6	40.630,5	42.004,0	42.731,6	44.120,6	45.804,8	47.562,9	49.404,2	50.757,4	51.645,4	52.666,9	55.274,4
Publicatie 2008	37.222,7	37.177,7	38.213,8	38.755,0	39.302,0	41.105,7	43.033,9	44.825,1	46.461,2	47.826,3	49.189,4	50.658,7	52.615,9
Revisie	1.749,2	2.633,9	2.416,7	3.249,1	3.429,6	3.014,9	2.770,9	2.737,8	2.943,0	2.931,1	2.456,0	2.008,2	2.658,5
(6) Totaal van de rubrieken (1) tot (5)													
Publicatie 2009	64.066,5	66.039,6	68.130,2	70.958,6	73.918,1	77.561,4	79.461,7	82.554,5	84.875,1	87.530,2	89.799,9	92.804,4	96.816,5
Publicatie 2008	66.182,2	67.337,1	70.108,0	72.933,0	75.455,0	80.079,9	82.249,7	85.450,5	88.184,8	91.716,1	94.730,4	98.221,6	102.050,0
Revisie	-2.115,7	-1.297,5	-1.977,7	-1.974,5	-1.536,9	-2.518,5	-2.787,9	-2.896,0	-3.309,7	-4.185,9	-4.930,5	-5.417,1	-5.233,5

Bron: INR

¹ Voedingsmiddelen (COICOP 011), huishoudelijke apparaten (COICOP 051_056, excl. huishoudelijke diensten), communicatietoestellen en -diensten (COICOP 08), cultuur en recreatie (COICOP 091_93), horeca (COICOP 11)

TABEL 5 SYNTHESE VAN DE BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN DE REVISIE 2009 - BRUTO INVESTERINGEN

(lopende prijzen, miljoenen euro's)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bruto-investeringen in vaste activa (P.51)													
(1) Bruto-investeringen in vaste activa Ziekenhuisactiviteiten													
Publicatie 2009	791,4	831,0	878,5	917,7	835,5	975,0	1.054,4	981,5	967,9	1.065,5	1.029,0	1.072,5	1.108,3
Publicatie 2008	470,1	405,3	484,6	483,4	530,9	532,8	552,5	539,0	627,4	553,6	545,9	554,3	-
Revisie	321,3	425,7	394,0	434,2	304,5	442,2	501,9	442,4	340,4	512,0	483,1	518,2	-
(2) Bruto-investeringen in vaste activa In de sector niet-financiële vennootschappen ingedeelde VZW's													
Publicatie 2009	299,2	317,5	353,6	371,0	463,2	503,3	556,0	596,9	585,0	554,1	578,9	608,7	658,0
Publicatie 2008	53,0	48,0	50,5	54,4	66,0	89,5	83,0	84,2	80,9	82,3	94,4	88,8	-
Revisie	246,2	269,5	303,2	316,7	397,2	413,8	473,0	512,7	504,1	471,8	484,4	519,9	-
(3) Bruto-investeringen in vaste activa In de sector IZWBH ingedeelde VZW's													
Publicatie 2009	238,1	251,2	358,4	364,5	467,3	433,2	341,4	324,2	448,3	460,3	408,1	485,3	526,3
Publicatie 2008	77,9	89,2	123,1	134,4	169,5	156,2	120,8	123,1	157,6	165,5	150,2	174,3	179,4
Revisie	160,2	162,0	235,3	230,1	297,8	277,0	220,6	201,1	290,7	294,8	257,9	311,0	346,9
(4) Bruto-investeringen in vaste activa in woongebouwen													
Publicatie 2009	12.370,9	11.561,7	12.608,9	12.155,8	12.692,0	13.067,4	13.131,2	12.756,8	13.516,9	15.531,8	18.105,0	19.406,3	20.099,3
Publicatie 2008	10.267,8	9.421,6	10.506,9	10.670,8	11.386,5	11.784,1	11.816,3	12.228,7	12.827,7	14.591,9	16.791,2	18.873,1	19.868,3
Revisie	2.103,2	2.140,0	2.102,0	1.485,0	1.305,6	1.283,3	1.314,9	528,0	689,2	939,9	1.313,8	533,2	231,0
(5) Verkopen van materiële vaste activa													
Publicatie 2009	2.866,4	3.315,1	4.087,9	4.127,5	4.599,9	5.542,1	5.863,9	5.516,1	4.971,6	5.223,8	5.600,6	5.354,0	6.003,9
Publicatie 2008	1.869,1	2.030,9	2.696,7	3.102,5	2.917,0	3.525,0	4.063,2	3.368,9	3.453,5	4.081,9	3.816,4	3.520,9	
Revisie	997,3	1.284,2	1.391,2	1.025,0	1.682,9	2.017,1	1.800,7	2.147,2	1.518,1	1.141,9	1.784,3	1.833,0	

Bron: INR

TABEL) SYNTHESE VAN DE BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN DE REVISIE 2009 - BRUTO INVESTERINGEN (VERVOLG)

(lopende prijzen, miljoenen euro's)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
(6) Dubbelstelling investeringen in woongebouwen vastgoedsector													
Publicatie 2009	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Publicatie 2008	487,7	493,6	527,4	416,7	457,1	580,6	629,8	686,1	711,2	688,4	720,0	882,6	
Revisie	-487,7	-493,6	-527,4	-416,7	-457,1	-580,6	-629,8	-686,1	-711,2	-688,4	-720,0	-882,6	
(7) Aankopen van materiële vaste activa Zeevervoer													
Publicatie 2009											1.207,1		
Publicatie 2008											412,6		
Revisie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	794,5	0,0	
(8) Totaal van de rubrieken													
Publicatie 2009	10.833,2	9.646,2	10.111,6	9.681,5	9.858,1	9.436,7	9.219,1	9.143,1	10.546,5	12.387,9	15.727,4	16.218,8	
Publicatie 2008	9.487,4	8.426,7	8.995,7	8.657,3	9.693,0	9.618,2	9.139,2	10.292,2	10.951,3	11.999,7	14.897,9	17.052,1	
Revisie	1.345,8	1.219,5	1.115,8	1.024,2	165,2	-181,5	79,9	-1.149,1	-404,8	388,2	829,5	-833,3	
Voorraadwijzigingen (P.52)													
Publicatie 2009	1.413,0	869,9	938,3	1.191,3	1.410,6	3.508,8	680,0	61,2	1.303,8	2.828,0	3.354,7	4.506,8	3.847,6
Publicatie 2008	1.535,2	369,6	938,5	691,6	1.160,7	2.508,3	179,9	61,5	809,7	1.827,7	1.353,1	3.506,4	3.077,1
Revisie	-122,2	500,3	-0,2	499,7	249,9	1.000,5	500,1	-0,3	494,1	1.000,3	2.001,6	1.000,4	770,5

Bron: INR

TABEL * SYNTHESE VAN DE BELANGRIJKSTE ELEMENTEN VAN DE REVISIE 2009 - IN- EN UITVOER VAN GOEDEREN

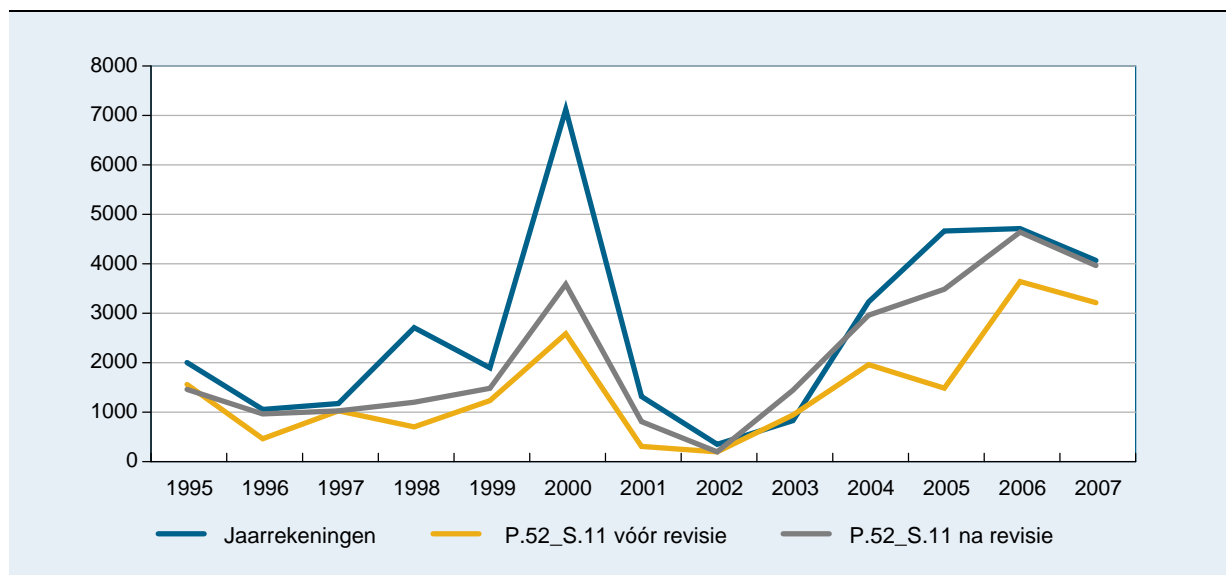
(lopende prijzen, miljoenen euro's)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Uitvoer (P.61) en invoer (P.71) van goederen													
Nationale rekeningen													
Vóór revisie (a)													
Uitvoer van goederen (P.61)	117.612	123.434	136.383	142.205	147.614	174.433	178.597	179.290	181.297	198.391	214.337	228.470	242.304
Invoer van goederen (P.71)	108.941	115.330	128.009	133.607	138.715	169.155	171.448	169.124	171.623	190.058	208.626	224.386	238.447
Saldo	8.671	8.104	8.375	8.598	8.899	5.277	7.149	10.166	9.675	8.333	5.711	4.085	3.857
Na revisie (b)													
Uitvoer van goederen (P.61)	112.673	115.055	127.379	131.023	135.256	158.693	161.299	164.763	163.961	178.777	195.526	212.530	223.489
Invoer van goederen (P.71)	104.789	108.747	120.314	123.657	126.767	153.405	153.845	151.846	151.645	168.539	189.114	206.328	218.153
Saldo	7.883	6.308	7.065	7.366	8.489	5.288	7.453	12.917	12.316	10.238	6.412	6.202	5.337
Revisie (b)-(a)													
Uitvoer van goederen (P.61)	-4.939	-8.378	-9.004	-11.183	-12.359	-15.740	-17.298	-14.526	-17.336	-19.614	-18.811	-15.940	-18.814
Invoer van goederen (P.71)	-4.152	-6.582	-7.695	-9.950	-11.948	-15.751	-17.603	-17.278	-19.977	-21.519	-19.512	-18.058	-20.294
Saldo	-787	-1.796	-1.309	-1.232	-410	11	305	2.752	2.641	1.904	701	2.117	1.480

Bron: INR

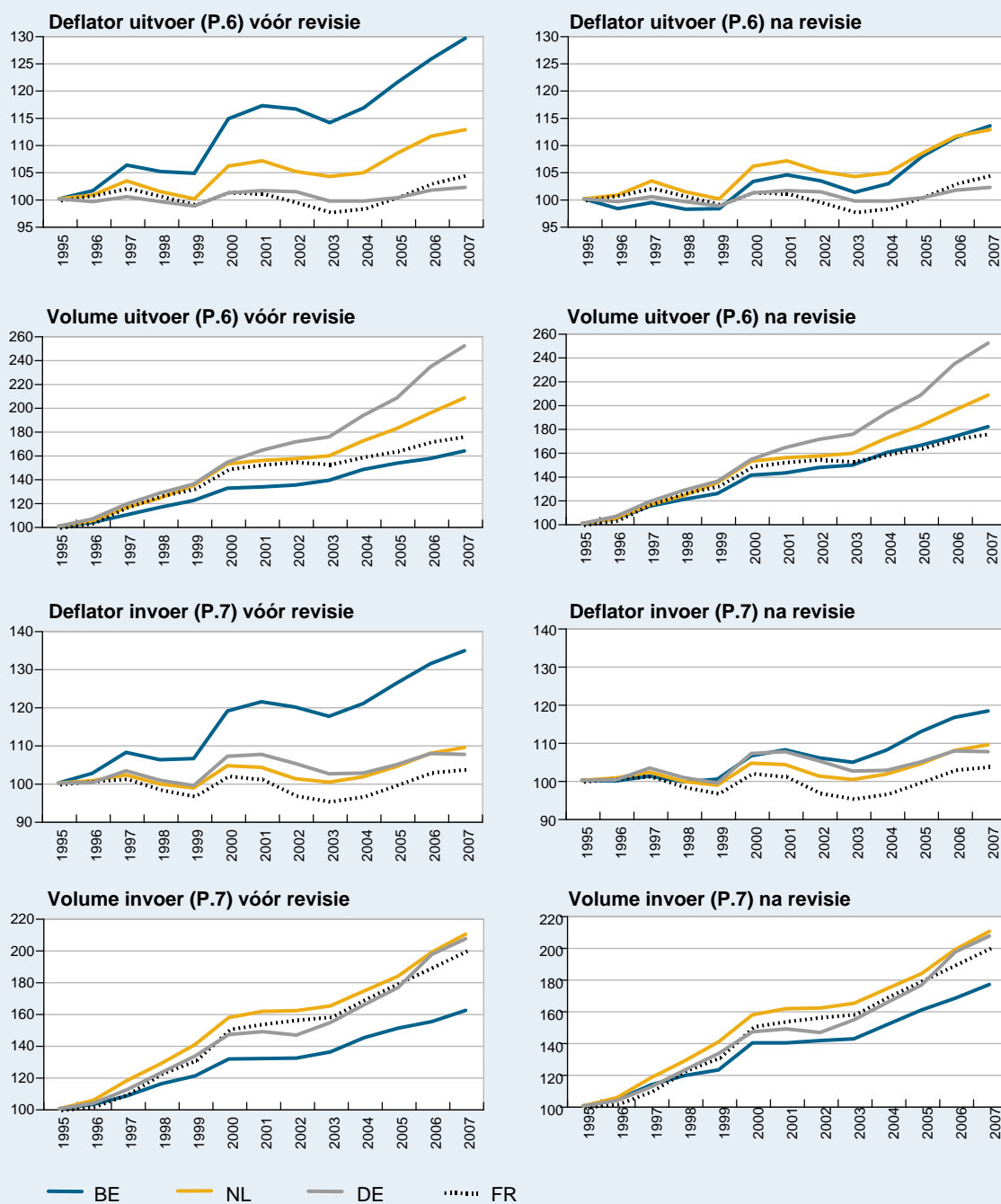
¹ Handelsbalans (uitvoer - invoer) in nationaal concept.

GRAFIEK 1   **ONTWIKKELING VAN DE VOORRAADWIJZIGINGEN VÓÓR EN NA REVISIE**
(miljoenen euro's)

Bron: INR

GRAFIEK 2 PRIJS- EN VOLUMEONTWIKKELING VAN DE IN- EN UITVOER VAN BELGIË VÓÓR EN NA REVISIE.
V9F; 9 @? -B; 'A9H89'6I I F @B89B

Bron: INR